

แนวปฏิบัติการจัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติชอบ

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม

การร้องเรียนเป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญของประชาชน เป็นการควบคุมการใช้อำนาจของรัฐแบบป้องกันวิธีหนึ่ง ช่วยยับยั้งมิให้ข้าราชการทุจริตและประพฤติมิชอบ และยังเป็นหลักประกันให้เห็นว่าการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ จึงเป็นหน้าที่หน่วยงานของรัฐทุกภาคส่วนต้องเปิดช่องทางการร้องเรียนการทุจริต “การทุจริตต่อหน้าที่” หมายความว่า การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ซึ่งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่นหรือกระทำการอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ เมื่อผู้ใดพบเห็นว่าข้าราชการมีพฤติการณ์ดังกล่าวก็สามารถร้องเรียนเป็นกรณีต่อบุคคลกล่าวหาต่อผู้บังคับบัญชาหรือต่อผู้มีอำนาจตามกฎหมายกล่าวหาว่ามีเจ้าหน้าที่รัฐผู้ใดผู้หนึ่งมีพฤติการณ์ส่อไปในทางทุจริต โดยผู้ร้องเรียนอาจจะไม่ใช่ผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการกระทำนั้นก็ได้ การใช้สิทธิร้องเรียนจะช่วยให้ข้าราชการปฏิบัติราชการด้วยความระมัดระวัง มีคุณธรรมและมีความโปร่งใส พร้อมทั้งจะรับการตรวจสอบจากผู้มีอำนาจ จึงช่วยยับยั้งการกระทำของข้าราชการที่ประพฤติมิชอบประการหนึ่ง ช่องทางการร้องเรียนหน่วยงานของรัฐมีดังนี้ การร้องเรียนโดยตรง คือการร้องเรียนต่อหน่วยงานนั้นโดยร้องเรียนด้วยตนเองเป็นหนังสือหรือร้องเรียนด้วยวาจาหรือพบหัวหน้าหน่วยงานหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายหรือนิติกร หรือร้องเรียนทางไปรษณีย์ และการร้องเรียนต่อหน่วยงานอื่นๆ ได้แก่ กระทรวง กรม กอง หน่วยงานต่างๆ ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินประจำจังหวัด สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน(สตง.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ(ป.ป.ช.) และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ(ป.ป.ท.) หน่วยงานจะต้องมีแนวปฏิบัติการจัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติชอบ

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม กำหนดแนวปฏิบัติการจัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติชอบ ดังนี้

เมื่อสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม ได้รับเรื่องร้องเรียนก็พิจารณาตามหน้าที่และอำนาจว่าเรื่องร้องเรียนเป็นหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานใดในการสืบสวนข้อเท็จจริง การสืบสวนข้อเท็จจริงมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและให้ปรากฏข้อเท็จจริงที่ค้นพบนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยหรือไม่หรือมีมูล(Prima Facie Case) หรือไม่ การสืบสวนข้อเท็จจริงเป็นวิธีก่อนการดำเนินการทางวินัย ให้ปฏิบัติตามหนังสือสำนักงาน ก.พ.ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๑๙ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๔๗ และมาตรา ๙๕ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๔๗ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม กล่าวคือเมื่อมีกรณีที่มีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดวินัยให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาในเบื้องต้นโดยสรุปดังนี้

๑. ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงในเบื้องต้นว่าให้แล้วเสร็จภายใน ๗ วันกรณีตามที่กล่าวหาว่านั้น ถ้าเป็นความจริงจะเป็นการกระทำความผิดวินัยหรือไม่ ในกรณีที่เห็นว่าตามข้อเท็จจริงที่กล่าวหาไม่อาจปรับบทเป็นความผิดทางวินัย กรณีไม่มีมูลที่จะกล่าวหาว่าผู้บังคับบัญชามีความผิดวินัยก็ให้ยุติเรื่องได้

๒. เมื่อมีการกล่าวหาว่าข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดวินัยโดยปรากฏตัวผู้กล่าวหา แต่เป็นการกล่าวหาโดยไม่ระบุพยานหลักฐาน ไม่ชี้ช่องที่จะให้สืบหาพยานหลักฐาน หรือกล่าวหาเลื่อนลอยไม่ระบุกรณีแวดล้อม ผู้บังคับบัญชาควรสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้กล่าวหา เมื่อสอบถามแล้วไม่ได้ข้อมูลเพิ่มเติมและพิจารณาในเบื้องต้นเห็นว่า กรณีไม่มีมูลเพียงพอที่จะกล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหาว่าผู้ใดกระทำความผิดวินัยก็ให้ยุติเรื่องได้

๓. เมื่อมีการกล่าวหาว่าข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดวินัยโดยปรากฏตัวผู้กล่าวหาและระบุพยานหลักฐานกรณีแวดล้อมปรากฏชัดแจ้งหรือเมื่อมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดวินัยให้ผู้บังคับบัญชา รับผิดชอบการสืบสวนข้อเท็จจริง

๔. กรณีที่เป็นการกล่าวหาโดยไม่ปรากฏตัวผู้กล่าวหา เช่น กล่าวหาโดยบัตรสนเท่ห์ควรถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๖/ว ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๑ คือรับพิจารณาเฉพาะรายที่ระบุหลักฐานกรณีแวดล้อมปรากฏชัดแจ้ง ตลอดจนชี้พยานบุคคลแน่นอนเท่านั้นและในกรณีที่รับพิจารณาก็ให้ผู้บังคับบัญชารีบดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริง

๕. กรณีที่ผู้บังคับบัญชาพิจารณาในเบื้องต้นแล้วสั่งดำเนินการทางวินัยได้ทันทีโดยไม่ต้องดำเนินการสืบสวนก่อนได้แก่กรณีที่มีการกล่าวหาที่มีพยานหลักฐานในเบื้องต้นส่งประกอบการกล่าวหา หรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดวินัยโดยมีพยานหลักฐานในเบื้องต้นอยู่แล้ว แต่ถ้ากรณีที่เป็นการกล่าวหาโดยหน่วยงานของรัฐซึ่งได้มีการตรวจสอบสืบสวนหรือสอบสวนมาก่อนแล้วและผู้บังคับบัญชาพิจารณาเห็นว่า กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้น กระทำความผิดวินัย ก็ให้ดำเนินการทางวินัยได้ทันที หรือกรณีข้าราชการที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงในกรณีที่เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามกฎหมาย ก.ค.ศ.ว่าด้วยความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ.๒๕๔๙ ว่าได้กระทำการตามที่ถูกกล่าวหาจริงหรือไม่เมื่อสืบสวนได้ข้อเท็จจริงปรากฏชัด หรือฟังได้เป็นที่ยึดตามที่ถูกกล่าวหาที่เสนอเรื่องให้คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด(กศจ.)พิจารณาโทษได้โดยไม่ต้องตั้งคณะกรรมการขึ้นสอบสวนก็ได้ การสืบสวนดังกล่าวเป็นกระบวนการหนึ่งของการดำเนินการทางวินัย

สรุป แนวปฏิบัติการจัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติชอบ ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนผังกระบวนการจัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบ

